

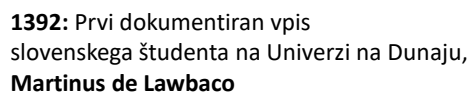
30 let samostojne Republike Slovenije 630 let povezanosti z Univerzo na Dunaju

Elizabeta Jenko
Univerza na Dunaju

Dobrodošli na digitalni vizualni izvedbi predavanja v sklopu prireditev ob 30-letnici Republike Slovenije. Naj bodo ob okroglem jubileju države tudi manj opažena, vendar nič manj usodna dejstva deležna pozornosti. Ponazorili bomo povezovalne zgodovinske niti med Univerzo na Dunaju in Slovenijo kot kulturnim in državotvornim pojavom; želimo si, da bi se te niti tudi v prihodnosti tkale in krepile. Videli bomo, da so žal nekatere v praksi že kritično načete.

Omenim naj še, da je to predavanje okoliščinam prilagojena različica predavanja ob stoletnici Univerze v Ljubljani. Pisni prispevek iz leta 2019 je na voljo na spletni strani https://centerslo.si/wp-content/uploads/2019/06/55-SSJLK_Jenko.pdf.

Deloma je vsebina prevzeta tudi iz članka v Jeziku in slovstvu leta 2015 ob 65. jubileju Bože Krakar Vogel: https://www.jezikinslovstvo.com/pdf/JIS_2015_3-4.pdf

Faksimile, Matricula Universitatis Wiennensis (MUW) 1392 II A 11

Priznam, drugo število v naslovu sem malo zaokrožila. Vpis prvega slovenskega študenta na Univerzi na Dunaju je dokumentiran leta 1392. Prav verjetno pa je, da se je na ta vpis pripravljaj že leto prej .

Zgodovinski utrinki 1

1671: Luka Knafelj

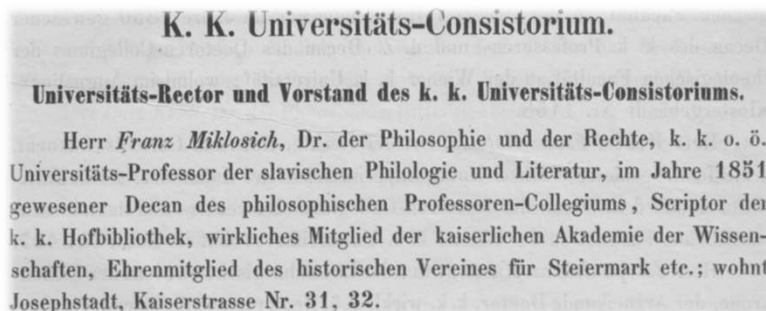

Foto: Vincenc Rajšp

V zgodovinskem kontekstu velja omeniti Luka Knaflja (ok. 1621–1671), slovenskega bolniškega duhovnika v okolici Dunaja, ki je v oporoki večji del svojega premoženja namenil štipendijski ustanovi za revne študente filozofije, medicine in prava iz Kranjske. Tako je mnogim Slovencem, kasneje tudi Slovenkam – Univerza na Dunaju je s Filozofsko fakulteto na čelu ženskam vrata odprla šele v študijskem letu 1897/1898 – omogočil študij na Univerzi na Dunaju. Danes število Knafljevih štipendistov in štipendistk presega 2000.

Zgodovinski utrinki 2

1849: Fran Miklošič

Matrikelband M 11, str. 412

Častni kip Franu Miklošiču,
Univerza na Dunaju
Foto: Elizabeta Jenko

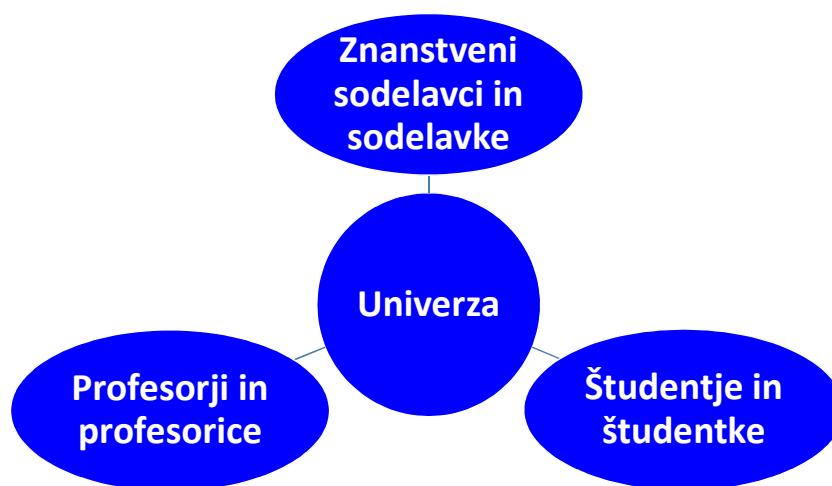
Slavistiko – natančneje Stolica za primerjalno slovansko jezikoslovje – na Univerzi na Dunaju je leta 1849 ustanovil Fran Miklošič. Ustanovi je služil kot profesor, dekan in rektor. Z Miklošičem na čelu se sodobna dunajska slavistika ponaša s tradicijo in najširšo slavistično ponudbo v neslovanskem svetu:

<https://slawistik.univie.ac.at/ueber-uns/historisches/>.

V svoji primerjalni slovnici v štirih delih *Vergleichende Grammatik der slawischen Sprachen* je Miklošič utemeljil raznolikost in enakopravnost slovanskih jezikov.

Kako to, da se moramo dandanes kot članica Evropske unije, v obdobju jezikovne politike Evropske unije, ki je zavezana evropskemu povezovanju in zaščiti evropskih jezikov kot pomembnega dela evropske različnosti, sklicevati na znanstveno delo izpred stosedemdesetih let? In to v kontekstu ustanove, v okviru katere je to znanstveno delo nastalo.

UOG 1975 – Demokratizacija Univerze

Značaj Univerze na Dunaju se je med letom ustanovitve in letom 2021 po več reformah močno spremenil.

Za slovenistiko je v 20. stoletju vsekakor pomembno leto 1975, ko je prva ministrica za znanost, Herta Firnberg (1909–1994), z novim univerzitetnim zakonom uvedla demokratizacijo univerze in omejila večinske pravice rednih profesorjev in profesorice v univerzitetnih odborih in komisijah. Nova paritetna zastopanost je zagotovila soodločanje na celotni lestvici univerzitetne hierarhije.

Moderna struktura avstrijskih univerz je bila leta 2002 zopet odpravljena.

UOG-Univerzitetni zakon 1975

Vzdušje enakopravnosti se je zrcalilo tudi v strukturi študijskih programov. Na slavistiki so bohemistika, polonistika, rusistika, slovenistika in srbohrvatistika postale samostojne študijske smeri z enotnimi programi tako za diplomski kot tudi za pedagoški študij.

Pregovor, da papir vse prenese, se je v tem kontekstu izkazal za utemeljenega. V resnici kadrovska struktura te enakopravnosti ni upoštevala. Slovenščini so bile sprva namenjene le samostojne jezikovne vaje z učiteljem, ki je delovno pogodbo podpisoval vsak semester znova. Slovenistika ni imela ne profesure ne asistentskega mesta.

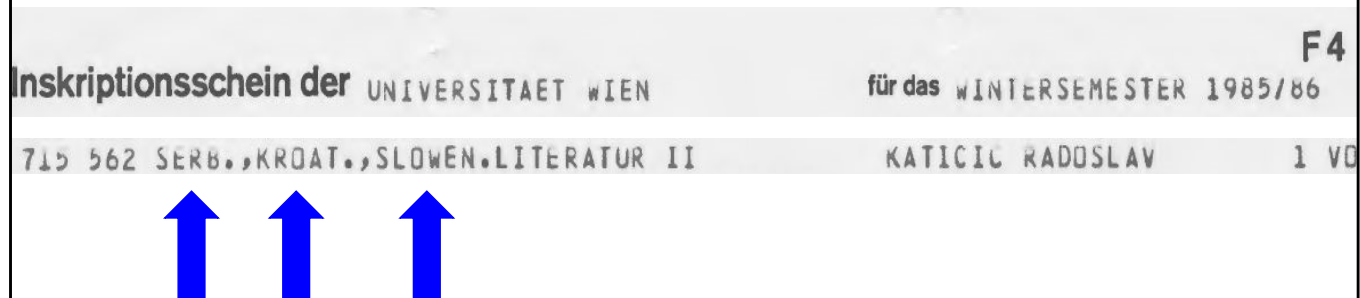

Foto: Elizabeta Jenko

Predavanja o književnosti pa so bila največkrat opredeljena s prilastkom *srbska*, *hrvaška* in *slovenska*. Podobno je bilo z jezikoslovjem. Slovenistično vsebino je to pogosto postavljalo v ozadje znanstvenega interesa.

1999

Dekan FF Univerze na Dunaju: **Franz Römer**

Veleposlanik RS na Dunaju: **Ivo Vajgl**

Foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ivo_Vajgl.jpg

Tednji veleposlanik Republike Slovenije na Dunaju, Ivo Vajgl, je leta 1999 v dogovoru z Univerzo na Dunaju oz. dekanom Franzem Römerjem – čigar naklonjenost slovenistiki je nedvomno pripomogla k izboljšanju razmer – dosegel ureditev slovenistične gostujoče profesure.

Gostujoče

profesure

Uvedba slovenistične gostujoče profesure leta 1999 je pomenila obrat za dunajsko slovenistiko. Ob vstopu v novo tisočletje je bila slovenistiki prvič namenjena posebna profesura, četudi le gostujoča. Uvodno dveletno obdobje je s predavanji in seminarji o slovenski književnosti pokrivala Silvija Borovnik. Sledili so razpisi za štirimesečna gostovanja. Pluralizem pri predavanjih je prispeval k izjemno pestri ponudbi slovenističnih tem.

In vendar: Izvrstna ponudba gostujočih predavanj po svoji naravi doslej ni mogla nadomestiti manjkajoče interne strukture, redne prisotnosti profesorja ali profesorice. Ustvarjalno in neprekinjeno kakovostno znanstvenoraziskovalno in izobraževalno delo ter stalna skrb za slovenistiko na Inštitutu za slavistiko v smislu razvojno usmerjene znanosti terjajo primerno materialno, časovno in personalno infrastrukturo. Nenazadnje imajo redna prisotnost, sodelovanje v univerzitetnih organih in mentorstvo študentom in študentkam integrativne učinke, ki pripomorejo k enakopravnemu obravnavanju različnih strok.

Razpisi 1

- do leta 2010: ... za **slovenski** jezik/književnost/kulturo.
- leta 2011: ... za **južnoslovansko jezikoslovje** s posebnim poudarkom na slovenščini.

Ihre Aufgaben:

Die Lehrverpflichtung umfasst 8 Semesterwochenstunden an Lehrveranstaltungen

aus dem Bereich der Südslawischen Sprachwissenschaft mit besonderer Berücksichtigung des Slowenischen.
Gute Deutschkenntnisse sind erwünscht.

Ihr Profil:

Erfolgreiche KandidatInnen qualifizieren sich durch:

- Doktorat und Post-Doc Erfahrung an einer Universität oder einer anderen Forschungseinrichtung (eine der Verwendung entsprechende abgeschlossene inländische oder gleichwertige ausländische Hochschulbildung)
- Hervorragende Leistungen in der Forschung, internationale Reputation und exzellente Publikationstätigkeit, Einbettung in die internationale Scientific Community; Erwünscht ist eine fach einschlägige Habilitation (venia docendi) oder eine gleichwertige ausländische Qualifikation.
- Erfahrung in Konzeption, Einwerbung und Leitung größerer Forschungsprojekte sowie Bereitschaft und Fähigkeit zur Führung von Forschungsgruppen
- Erfahrung in der universitären Lehre und die Fähigkeit und Bereitschaft in allen curricularen Stufen (Bachelor, Master, Doktorat) zu lehren, Abschlussarbeiten zu betreuen und den wissenschaftlichen Nachwuchs zu fördern.

Forschungsfächer:

Hauptforschungsfach	Spezielle Forschungsfächer	Wichtigkeit
Sprach- und Literaturwissenschaften	Slawistik (Sprach- und Literaturwissenschaften)	Musskriterium

Status gostujočih profesor v teku dveh desetletij bomo ponazorili s perspektive razpisov za ta gostovanje. Videli bomo, da so se razpisi sčasoma oddaljevali od prvotnega namena. Smer univerzitetne politike se včasih namreč kaže v detajlih. Po dvanajstih letih, v katerih je Univerza na Dunaju vabila k sodelovanju znanstvenike in znanstvenice s področja slovenskega jezikoslovja, slovenske književnosti ali kulture, se je leta 2011 pojavil razpis za južnoslovansko jezikoslovje s posebnim poudarkom na slovenščini. Sprva majhna razlika, ki se je v nadaljevanju počasi stopnjevala in ki pomeni uvod v nov odnos – lahko bi rekli tudi nespoštovanje – do jezika in z njim povezane znanosti.

Dodala bi še, da spadajo med zaželenne sposobnosti tudi načrtovanje in izvajanje večjih znanstvenoraziskovalnih projektov, vodenje raziskovalnih skupin, predavateljska dejavnost na vseh stopnjah študijskega programa, mentorstvo študentom in študentkam pri izdelavi pisnih del in podpora mlajšim kolegom in kolegicam. Ne glede na to, da je kandidat in kandidatka na voljo le štiri mesece časa in da so opremljeni z minimalno materialno in prostorsko infrastrukturo, se besedilo ne razlikuje od razpisa za stalno profesuro in s tem sugerira podobno skrb za predmet.

Razpisi 2

- leta 2011/12: ... za **slovansko** jezikoslovje ... predavanja, ki so **del ... študijskega programa** bakalaureata in mastra za slovanske jezike/slovenski jezik.
- leta 2013:... **dopolnjuje** poučevanje na področju **slovenistike** ... s predavanji, ki so del študijskega programa bakalaureata in mastra slavistike.

Ihre Aufgaben:

Die Bewerberin/der Bewerber soll die Lehre im Bereich der Slowenistik ergänzen. Die Lehrverpflichtung umfasst 8 Semesterwochenstunden an Lehrveranstaltungen, die den Curricula für die Bachelor- und Masterstudien des Fachbereichs Slawistik zu entnehmen sind.

Vrhunec sprenevedanja pod krinko skrbi za slovenistiko predstavljajo razpisi za kandidate in kandidatke, ki naj bi predavali vsebine, ki so del študijskega programa slavistike oz. slovenistike oz. naj le-tega dopolnjujejo.

Za razumevanje te – ne le leksikalne – razlike je dovolj zgovorno opozorilo, da študijski program vsebuje tudi fakultativne neslovenistične in celo neslavistične predmete. V študijskem letu 2011/12 je mesto gostujoče profesure, namenjene slovenistiki, zasedla oseba, ki se s slovenščino sploh ni ukvarjala niti je ni obvladala.

Razpisi 3

Ihre Aufgaben:

Die Bewerberin/der Bewerber soll die Lehre im Bereich der Slowenistik ergänzen. Die Lehrverpflichtung umfasst 8 Semesterwochenstunden an Lehrveranstaltungen, die den Curricula für die Bachelor- und Masterstudien des Fachbereichs Slawistik zu entnehmen sind.

Ihr Profil:

Erfolgreiche KandidatInnen qualifizieren sich durch:

- Doktorat und Post-Doc Erfahrung an einer Universität oder einer anderen Forschungseinrichtung (eine der Verwendung entsprechende abgeschlossene inländische oder gleichwertige ausländische Hochschulbildung)
- Hervorragende Leistungen in der Forschung, internationale Reputation und exzellente Publikationstätigkeit, Einbettung in die internationale Scientific Community;
- Erwünscht ist eine fach einschlägige Habilitation (venia docendi) oder eine gleichwertige ausländische Qualifikation.
- Erfahrung in Konzeption, Einwerbung und Leitung größerer Forschungsprojekte sowie Bereitschaft und Fähigkeit zur Führung von Forschungsgruppen
- Erfahrung in der universitären Lehre und die Fähigkeit und Bereitschaft in allen curricularen Stufen (Bachelor, Master, Doktorat) zu lehren, Abschlussarbeiten zu betreuen und den wissenschaftlichen Nachwuchs zu fördern.

Forschungsfächer:

Hauptforschungsfach	Spezielle Forschungsfächer	Wichtigkeit
Sprach- und Literaturwissenschaften	Slawistik (Sprach- und Literaturwissenschaften)	Musskriterium

Sprachen:

Sprache	Sprachniveau	Wichtigkeit
Slowenisch	Exzellente Kenntnisse	Musskriterium
Deutsch	Exzellente Kenntnisse	Musskriterium

Leta 2015 se išče slavist ali slavistka z *izvrstnim* znanjem slovenskega (in nemškega) jezika. Mar ni to samoumevno?

Razpisi 4

Ihre Aufgaben:

Die Bewerberin/der Bewerber soll die Lehre im Bereich der slowenistischen Sprach- und/oder Literatur- bzw. Kulturwissenschaft anbieten; nach Möglichkeit ist der Einbezug und Vergleich mit weiteren slawischen Sprachen/Literaturen wünschenswert. Die Lehrverpflichtung umfasst acht Semesterwochenstunden an Lehrveranstaltungen, die den Curricula für die Bachelor-, Lehramts- und Masterstudien des Fachbereichs Slawistik zu entnehmen sind.

Ihr Profil:

Erfolgreiche KandidatInnen qualifizieren sich durch:

- Doktorat und Post-Doc Erfahrung an einer Universität oder einer anderen Forschungseinrichtung (eine der Verwendung entsprechende abgeschlossene inländische oder gleichwertige ausländische Hochschulbildung)
- Hervorragende Leistungen in der Forschung, internationale Reputation und exzellente Publikationstätigkeit, Einbettung in die internationale Scientific Community;

Erwünscht ist eine fach einschlägige Habilitation (venia docendi) oder eine gleichwertige ausländische Qualifikation.

- Erfahrung in Konzeption, Einwerbung und Leitung größerer Forschungsprojekte sowie Bereitschaft und Fähigkeit zur Führung von Forschungsgruppen
- Erfahrung in der universitären Lehre und die Fähigkeit und Bereitschaft in allen curricularen Stufen (Bachelor, Master, Doktorat) zu lehren, Abschlussarbeiten zu betreuen und den wissenschaftlichen Nachwuchs zu fördern.

Forschungsfächer:

Hauptforschungsfach	Spezielle Forschungsfächer	Wichtigkeit
Sprach- und Literaturwissenschaften	Slawistik	Musskriterium

Sprachen:

Sprache	Sprachniveau	Wichtigkeit
Slowenisch	Gute Kenntnisse	Musskriterium
Deutsch	Gute Kenntnisse	Musskriterium

Na domnevno retorično vprašanje odgovarja razpis iz leta 2019 z zahtevanim *dobrim* znanjem slovenščine (in nemščine). Zaželen/a je kandidat/ka, ki bi predavanja usmeril/a tudi v primerjalne slovanske študije.

Dialog?

Foto: Elizabeta Jenko

Avstrijske univerze in Ministrstvo za izobraževanje in znanost vsaka tri leta sklepajo dogovore o delovnem programu in izvajanju študijskih in raziskovalnih dejavnosti (Leistungsvereinbarungen). Na podlagi teh pogodb se dodeljujejo proračunska sredstva. Čeprav se je proračun v primerjavi s prejšnjim za obdobje 2019–2021 dvignil za 17 % in je bilo novim investicijam odobrenih 120 milijonov evrov, slovenistika v tem dokumentu izgublja svoj pomen. Primerjava zadnjih treh obdobj vzbuja zaskrbljenost.

Ne glede na poseben pomen leta 2019, ki je bilo razglašeno za leto medsosedskega dialoga, v dogovorih za to obdobje **manjka** naslednja izjava: *Im Sinne der Umsetzung des Kulturabkommens zwischen Slowenien und der Republik Österreich wird weiterhin eine Gastprofessur für die Slowenistik vorgesehen.* (Mitteilungsblatt 2015/16: 71) (V skladu z uresničevanjem Kulturnega sporazuma med Slovenijo in Avstrijo je še naprej predvidena gostujoča profesura za slovenistiko.)

Leta 2019 se je neslavno končalo dvajsetletno obdobje gostujočih profesor za slovenski jezik/književnost/kulturo na Univerzi na Dunaju.

Univerza na Dunaju

Univerza v Ljubljani

Foto: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/71/Universit%C3%A4t_Wien_-_Vestib%C3%BCI_gro%C3%9Fer_Festsaal_Stiegenhaus-2186.jpg
 Foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Univer%C3%A4t_Ljubljana,_Univerza_v_Ljubljani,_Ljubljana,_Slowenien.JPG

Vrsta mednarodnih in bilateralnih dokumentov in mnogo lepih besed priča o pomembnosti sodelovanja med univerzami in spoštovanja kulturnega pluralizma, saj da je »univerza idealno mesto za srečanja učiteljev« ne glede na »geografske in politične meje« (Magna Charta Evropskih univerz). Na tem mestu velja opozoriti, da so tako avstrijske kot slovenske univerze, posebej pa Univerza na Dunaju in Univerza v Ljubljani, članice Evropskega univerzitetnega združenja (European University Association).

Razpisi 5

Andrej Leben, slovenska književnost (2004–2010)

Foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Andrej_Leben2.jpg

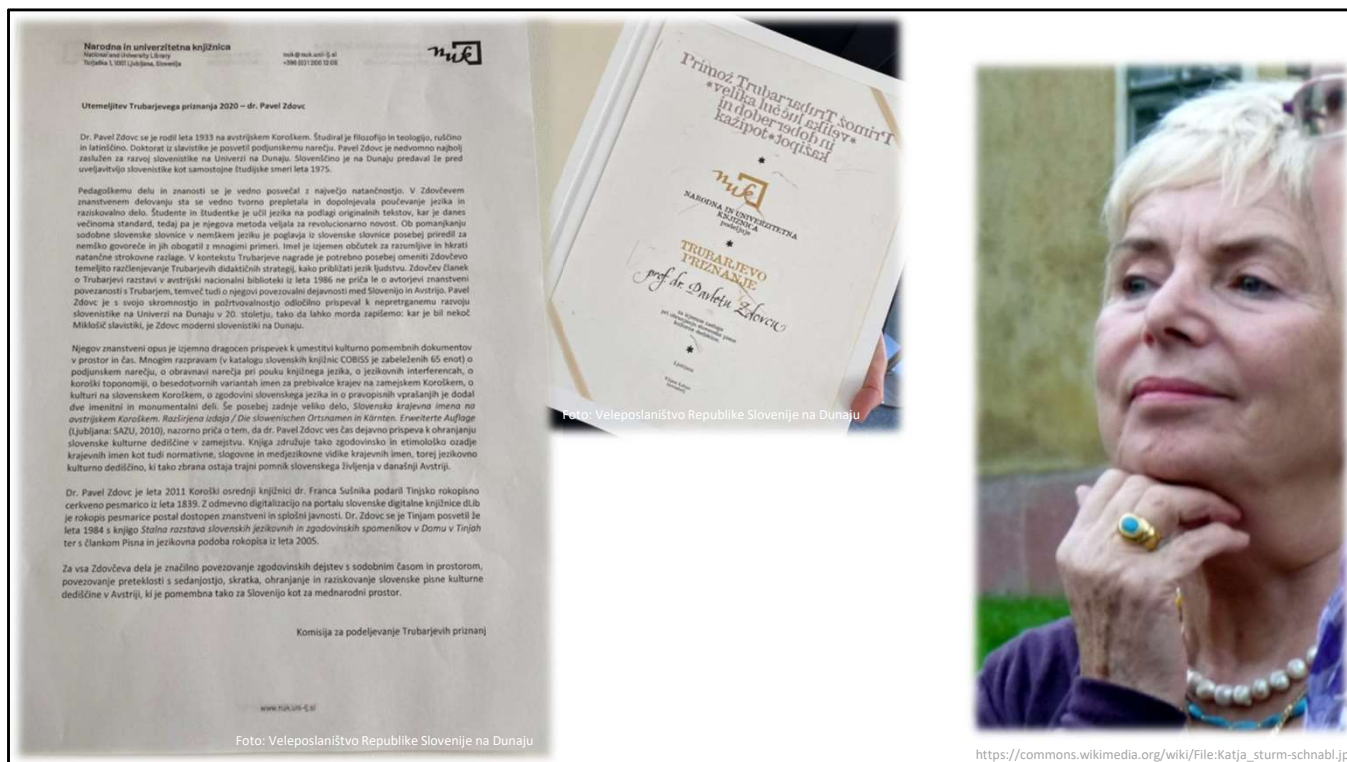
Emmerich Kelih, južnoslovansko jezikoslovje (od 2012)

Foto: Emmerich Kelih

Leta 2004 je bilo prvič v zgodovini slovenistike zasedeno mesto asistenta. Andrej Leben je med letoma 2004 in 2010 na Inštitutu za slavistiko na Univerzi na Dunaju raziskoval slovensko književnost, preden je nastopil profesuro na Univerzi v Gradcu.

Kljub zagotovitvi, da bo mesto ostalo slovenistiki, je Univerza na Dunaju po prvi, iz neznanih razlogov razveljavljeni različici, objavila razpis za mesto asistenta za južnoslovansko jezikoslovje s posebnim poudarkom na slovenščini. Emmerich Kelih je slovenist, vendar je prvi korak za spremembe v prihodnosti po že znanem vzorcu storjen.

Prosto po starem slovenskem pregovoru, da žena podpira tri vogale hiše, je štiri vogale slovenskega jezik(oslovj)a na Univerzi na Dunaju v vlogi učitelja jezika do leta 1998 podpiral izjemni znanstvenik Pavel Zdovc – leta 2020 je za svoje življenjsko delo prejel Trubarjevo priznanje – vogale književnosti pa sprva sama, nato pa vzporedno z gostujočimi profesorji in profesoriciami vse do leta 2015 Katja Sturm-Schnabl, m. dr. prejemnica Zlatega odlikovanja Republike Avstrije.

Avtorica tega prispevka sem kot učiteljica slovenskega jezika po njegovi upokojitvi nasledila Pavla Zdovca. Že zgodaj me je zanimala didaktika jezika in v stiku z didaktičarji in didaktičarkami drugih jezikov spoznavala inovativne metode poučevanja jezika. Slednje sem v praksi preizkušala in s pomočjo povratnih informacij študentov in študentk slovenskega jezika adaptirala za potrebe nemško govorečih, ki so se želeli naučiti slovenščine. Izšlo je raznovrstno gradivo za pouk slovenščine, od prve sodobne slovenske slovnice za nemško govoreče preko nemško-slovenskega frazeološkega slovarja, zbirk slušnih in bralnih vaj pa vse do dvojezične didaktične igre za spoznavanje slovenskih posebnosti s področja kulture v širšem pomenu besede.

Rezultat dveh desetletij poučevanja in raziskovalnega dela sta bili monografija, ki sva jo izdali skupaj s soavtorico Mileno Milevo Blažič, *Didaktika slovenščine v mednarodnem prostoru* in avtoričina habilitacija za didaktiko južnoslovanskih jezikov.

Razpisi 6

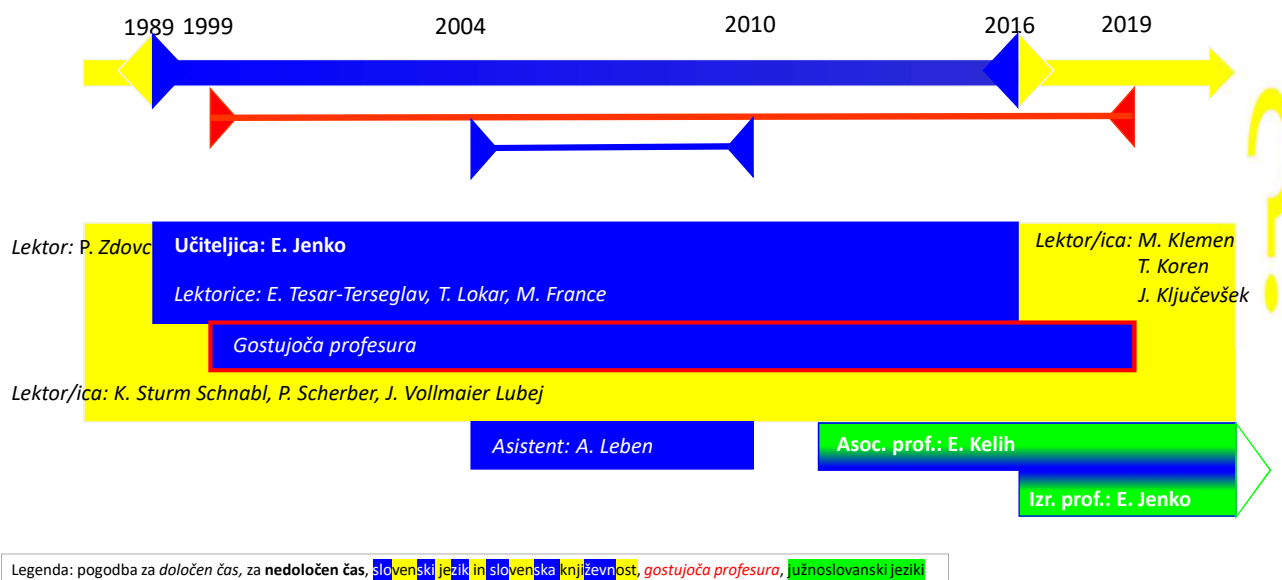
Matej Klemen 2017

Tatjana Koren 2017

Jernej Ključevšek od 2017/18

Prepričanje, da se bo z avtoričino habilitacijo položaj slovenistike okrepil, se je po umiku že pripravljenega razpisa za učitelja oz. učiteljico slovenskega jezika izkazalo za zmotno. Mesto, ki se je za druge slovanske jezike ohranilo v novemu zakonu prilagojeni obliki, je za slovenščino tihoma izginilo. Slovenski jezik od leta 2016 poučujejo lektorji in lektorice s pogodbami za določen čas. Od leta 2017 jezik poučuje Jernej Ključevšek, vendar pod pogoji kot v prejšnjem stoletju, torej s pogodbo za vsak semester ali vsako leto posebej. Srednje- in dolgoročno načrtovanje poklicne poti je tako skoraj onemogočeno, vsekakor pa močno oteženo. Tudi za slovenistiko to namesto stabilnosti, ki so je deležni drugi slovanski jeziki, pomeni negotovo prihodnost.

Slovenistika – Quo vadis?

Iz grafikona je razviden razvoj v preteklih dveh desetletjih in sedanji dejanski položaj slovenistike na Univerzi na Dunaju. V „modrem obdobju“ je slovenščina deležna polnega delovnega mesta za učiteljico slovenskega jezika s pogodbo za nedoločen čas. Ker ta v okviru svojih delovnih obveznosti ni mogla pokrivati vseh ur študijskega programa, so jo podpirale lektorice Eva Tesar-Terseglav, Teja Lokar in Maja France. Med porodniškim dopustom jo je nadomeščala Daniela Pečnik. O jezikoslovju, književnosti in kulturi so predavale gostujoče profesorice oz. gostujoči profesorji. Med letoma 2004 in 2010 je književnost predaval tudi Andrej Leben.

Ko je kazalo, da se začenja urejanje struktur, ki so nujne za redno in načrtno znanstveno delo in kontinuiran razvoj študija, se je začelo oz. ponovilo „rumeno obdobje“ brez asistenta ali asistentke za književnost in brez polnega delovnega mesta za jezik, kmalu tudi brez gostujoče profesure. Avtoričina vloga kot izredna profesorica ni bila sistemsko predvidena in je le zaradi njenega napredovanja namenjena didaktiki in slovenščini. Kako se bo ta del študijskega programa odvijal po njeni upokojitvi leta 2029, je odprto vprašanje. Dvom, da bo rešeno v korist slovenistike, je več kot upravičen. Emmerich Kelih je mlajši, a videli smo, da izkušnje ne govorijo v prid dolgoročni slovenistični usmeritvi asistentskega mesta.

Skratka, vse, ki jim je usoda slovenistike na Univerzi na Dunaju kaj mar, opozarjam, da trenutno slovenistiki ni namenjeno niti eno trajno sistemsko mesto.

Veleposlaništvo RS na Dunaju

Aleksander Geržina
2009–2013, od 2021

Ksenija Škrilec
2017–2021

Foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aleksander_Ger%C5%BEna_2010.jpg

Foto: Veleposlaništvo Republike Slovenije na Dunaju

Med svojim prvim mandatom na Dunaju je veleposlanik Aleksander Geržina stopil v stik z Univerzo na Dunaju. Njegov angažma je tedaj padel na plodna avstrijska tla. Takratna prorektorica Weigelinova je bila pripravljena urediti petletno slovenistično profesuro z možnostjo podaljšanja (pogodba se z enkratnim podaljšanjem spremeni v pogodbo za nedoločen čas), pod pogojem, da jo Republika Slovenija sofinancira z vsoto okoli 20.000 evrov na leto. Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, ki slovenistiko na Dunaju že dolgo in vztrajno podpira, se je zavedal, da gre za enkratno priložnost s konkretno možnostjo stalne profesure. Skupaj smo slovenske ustanove rotile, naj ustrezno ukrepajo.

Naj na tem mestu omenim, da je gostujočo profesuro Slovenija sprva sofinancirala, da pa je Univerza na Dunaju čez nekaj časa brez vznemirjenja prevzela stroške.

Žal se je projekt profesure iz finančnih razlogov ustavil. Ko je veleposlaniku Geržini potekel prvi mandat, se je tudi veleposlanica Ksenija Škrilec profesionalno zavzemala za slovenistiko na Dunaju. Z rektoratom Univerze na Dunaju je ponovno vzpostavila dialog, ki so ga spremljali številni pogovori, srečanja itd. A zdajšnje vodstvo Univerze doslej kljub diplomatski vztrajnosti ni pokazalo posluha za študijsko smer, ki ni prilagojena tržnemu mehanizmu.

Objavljene diplomske naloge/disertacije

Feinig T., *Slovenščina v šoli /Slowenisch in der Schule*

Zgodovina pouka slovenščine na Koroškem /Die Geschichte des Slowenischunterrichts in Kärnten, Celovec/Klagenfurt 2008

A. Leben, *Vereinnahmt und ausgegrenzt. Die slowenische Literatur in Kärnten*, Celovec 1994.

E. M. Jenko, *sich auf die Socken machen/Vzeti pot pod noge*

Deutsch-slowenisches Wörterbuch der Redewendungen, Celovec 1994

M. Kušej, *Prve učiteljice, prve pisateljice – kdo jih še pozna?* Celovec 1996.

M. Reichmayr: *Von Ajda bis Žuži. Slawisches in österreichischen Rindernamen. Eine sprachliche und kulturhistorische Analyse.* (=Wissenschaftliche Schriftenreihe des Pavelhauses; 8). Wien: Artikel-VII-Kulturverein für Steiermark, 2005.

Na koncu bi še omenila, da je slovenistika na Dunaju dokaj produktivna. Lepo število diplomskih nalog in disertacij – za zgled navajam nekaj imen in naslovov – je našlo pot v knjigarne. Tukaj je študiral Erwin Köstler, prejemnik Avstrijske državne nagrade leta 2000, Lavrinove diplome leta 2010 in Hafnerjeve nagrade 2020.

Slovenski večeri

Slovenistika na Dunaju je dejavna in živahna.

Od leta 1999 na Inštitutu za slavistiko redno potekajo Slovenski večeri z uglednimi gosti in gostjami. Epidemija je to dejavnost prekinila, ne pa ustavila. Če bo le mogoče, bo naslednji Slovenski večer potekal že jeseni 2021.

Seveda sodelujemo tudi pri programu Svetovnih dnevov Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik itd.

Programi in deloma tudi fotodokumentacije so na ogled na spletni strani

<https://cewebs.cs.univie.ac.at/persons/jenko/index.php?t=sloabend>.

Ekskurzije v Slovenijo

<https://cewebs.cs.univie.ac.at/persons/jenko/index.php?t=exkursionen>

Prav tako od leta 1999 so študentje in študentke deležni ekskurzij v Slovenijo. Večkrat smo obiskali glavno mesto. Zavedajoč se, da se slovenski biseri skrivajo tudi izven centra, smo se odpravili tudi v druge kraje, npr. v Idrijo z okolico, v Brežice, Celje, Ptuj in Maribor, na Primorsko, v Belo krajino, na Gorenjsko s Triglavskim narodnim parkom in še kam. Gostom in gostjam pa smo radi pokazali slovenski Dunaj. Nekaj slik je na ogled na spletni strani <https://cewebs.cs.univie.ac.at/persons/jenko/index.php?t=exkursionen>.

Bodoči multiplikatorji slovenskega jezika in slovenske kulture imajo pravico, da študirajo v okviru dodelanega, aktualnega in perspektivnega ter trajnega slovenističnega programa, ki vključuje kakovostno mentorstvo pri nalogah na stopnji bakalavreata, mastra in doktorata.

Slovenistika na Univerzi na Dunaju se ne ukvarja le z jezikoslovnimi, literarnimi in kulturnimi vedami sosednje države, temveč tudi avtohtone manjšine, ki ji Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih pripisuje pomembno vlogo tudi na področju pospeševanja »študija in raziskovanja regionalnih ali manjšinskih jezikov na univerzah ali enakovrednih ustanovah« (člen 7h) in ki zato želi zagotoviti »možnost za študij teh jezikov kot univerzitetnega in visoko- ali višješolskega predmeta« (člen 8e/ii).

Tako v Avstriji kot v Sloveniji je dokument veljaven od leta 2001.

Literatura

- Feinig, Tatjana, et al., 2008: *Slovenščina v šoli /Slowenisch in der Schule*. Klagenfurt: Drava.
- Heindl, Waltraud; Tichy, Marina (ur.), 1990: *Durch Erkenntnis zu Freiheit und Glück ... Frauen an der Universität Wien (ab 1897)*. Wien: Schriftenreihe des Universitätsarchivs. <<http://www.univie.ac.at/archiv/rg/15.htm>> (Dostop 15. 10. 2014.)
- Jenko, Elizabeta, 1994: *sich auf die Socken machen / vzeti pot pod noge*. Klagenfurt: Drava.
- Jenko, Elizabeta, et. al. 2002: *Zvočna čitanka za pouk slovenščine*. Klagenfurt: Drava.
- Jenko, Elizabeta, 2006: *Z branjem do slovenščine*. Klagenfurt: Drava.
- Jenko, Elizabeta; Krajnc Cerny, Doris 2013: *Slovenija pod drobnogledom*. Wien: Edition Liaunigg.
- Jenko, Elizabeta, 2014: Projekt: Slovenija pod drobnogledom. *Slovenščina v šoli* XVII/1. 17–26.
- Kušej, Mateja, 1996: *Prve učiteljice, prve pisateljice – kdo jih še pozna?* Klagenfurt: Drava.
- Matricula Universitatis Wiennensis (MUW) 1392.
- Leben, Andrej, 1994: *Vereinnahmt und ausgegrenzt*. Klagenfurt: Drava.
- Miklošič, Fran, 1852–75: *Vergleichende Grammatik der slawischen Sprachen*. Wien: Braumüller.
- Rajšp, Vincenc (ur), 2007: *Knafljeva ustanova na Dunaju 1676-2006*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Reichmayr, Michael, 2003: *Ardigata! Krucinal!* Graz: Artikel-VII-Kulturverein für Steiermark.
- Šorn, Jože, 1972: Peter Vodopivec, Luka Knafelj in štipendisti njegove ustanove. *Zgodovinski časopis* XXVI/1–2. 171–172.

Spletni viri

- Evropsko univerzitetno združenje: <https://eua.eu/> (dostop 12. 3. 2019)
- *Elizabeta Jenko*: <https://cewebs.cs.univie.ac.at/persons/jenko/> (dostop 15. 11. 2014)
- Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih
http://www.svetevrope.si/sl/dokumenti_in_publicacije/konvencije/148/ (dostop 24. 3. 2014)
- Institut für Slawistik der Universität Wien: <https://slawistik.univie.ac.at/studium/studienangebot/> (dostop 12. 3. 2019)
- *Univerza na Dunaju*: <http://www.univie.ac.at/> (dostop 8. 11. 2014)
- *Univerzitetna knjižnica UD*: <http://bibliothek.univie.ac.at/archiv/> (dostop 15. 10. 2014)
- WADSACK-KÖCHL Ingrid, KASPAROVSKY Heinz, 2007. *Das österreichische Hochschulsystem*. Wien, Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung. https://www.bmbwf.gv.at/fileadmin/user_upload/hssystem_07.pdf
- Magna Charta Evropskih univerz: <http://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum/read-the-magna-charta/the-magna-charta> (dostop 12. 3. 2019)
- Mitteilungsblatt 2015/2016: https://mtbl.univie.ac.at/storage/media/mtbl02/2015_2016/2015_2016_39.pdf (dostop 8. 3. 2019)
- Mitteilungsblatt 2012/2013: https://mtbl.univie.ac.at/storage/media/mtbl02/2012_2013/2012_2013_77.pdf (dostop 8. 3. 2019)
- Mitteilungsblatt 2019–2021: https://mtbl.univie.ac.at/storage/media/mtbl02/2018_2019/2018_2019_25.pdf (dostop 8. 3. 2019)
- Universitäts-Organisationsgesetz 1975: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblPdf/1975_258_0/1975_258_0.pdf (dostop 11. 3. 2019)
- Univerza v Ljubljani:
https://www.unilj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija_pravilniki_in_porocila/univerzitetni_objekti/knaflijeva_ustanova_na_dunaju/
(dostop 30. 6. 2021)